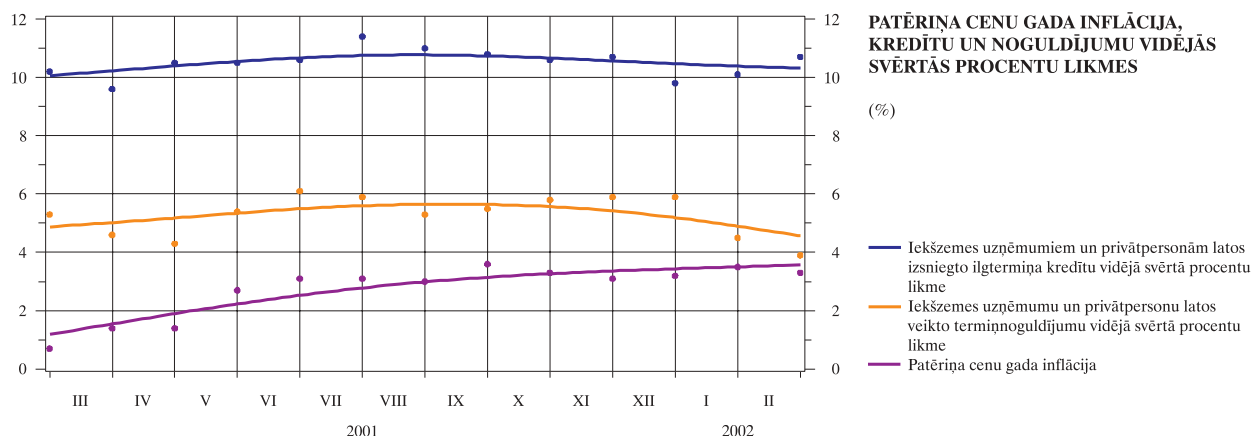

MONETĀRAIS BILETENS

2 • 2002

Februārī palielinājās naudas piedāvājums un straujāk nekā janvārī pieauga banku piesaistīto noguldījumu un izsniegto kredītu atlikums. Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes publiskotie dati liecināja, ka janvārī rūpniecība attīstījies straujāk nekā decembrī, bet 2001. gada reālā iekšzemes kopprodukta pieaugums (7.6%) bija augstākais kopš 1997. gada un arī augstākais Centrālās Eiropas un Austrumeiropas valstu vidū. Par tautsaimniecības reālā sektora attīstības potenciālu liecināja nefinanšu investīciju palielināšanās 2001. gadā (par 8.0%).

Sakarā ar patēriņa cenu indeksa kritumu februārī (par 0.3%) gada inflācija saruka līdz 3.3% un pamatinflācija – līdz 3.4%. Patēriņa cenu kritumu galvenokārt noteica pārtikas cenu samazināšanās (par 0.5%) un apģērba un apavu cenu sarukums (par 3.3%).

Plašā nauda M2X palielinājās par 32.2 milj. latu (līdz 1 580.5 milj. latu; pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – 23.2%). Kāpumu nodrošināja pēdējo desmit mēnešu laikā lielākais iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikuma pieaugums (31.0 milj. latu) sakarā ar būtisku termiņnoguldījumu un pieprasījuma noguldījumu atlikuma kāpumu (attiecīgi 9.0 milj. latu un 22.0 milj. latu). Tādējādi noguldījumu atlikums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 29.0%. Aptuveni vienādā apjomā pieauga latos un ārvalstu valūtā piesaistīto noguldījumu atlikums. Savukārt skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs) palielinājās tikai par 1.2 milj. latu jeb 0.3%.

Banku sistēmas tīrie ārējie aktīvi pieauga par 6.9 milj. latu. Straujāks bija tīro iekšējo aktīvu kāpums (25.3 milj. latu), iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikumam palielinoties par 26.2 milj. latu jeb 1.9%. Februārī šādu kredītu atlikums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 45.0% (janvārī – par 47.0%). Kāpumu nodrošināja ilgtermiņa kredītu atlikuma palielināšanās (par 24.8 milj. latu; t.sk. ar termiņu ilgāku par 5 gadiem – par 18.2 milj. latu). Visstraujāk pieauga hipotēku kredīta atlikums (par 8.9 milj. latu jeb 3.7%). Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu struktūrā nozīmīgākais joprojām bija komerc-kredīta atlikums (37.0% no šādu kredītu atlikuma) un industriālā kredīta atlikums (27.1%). Latos izsniegto kredītu atlikums veidoja 42.5% no iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikuma.

Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts 2002. gada pirmajos divos mēnešos bija 6.1 milj. latu – lielāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā, lai gan visu nodokļu ieņēmumi pieauga. Visvairāk (attiecīgi par 14.7% un 13.9%) palielinājās iedzīvotāju ienākuma nodokļa un pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi. Tomēr valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumi auga straujāk nekā ieņēmumi (pieaugums attiecīgi 13.6% un 8.9%). 2002. gada pirmajos divos mēnešos visvairāk palielinājās atalgojumu izdevumi no valsts pamatbudžeta (par 11.5%).

Valsts parāds samazinājās par 2.1 milj. latu (līdz 704.3 milj. latu). Turpinoties agrāk emitēto valsts vērtspapīru dzēšanai, to apjoms apgrozībā saruka par 3.5 milj. latu un februāra beigās bija 250.2 milj. latu (t.sk. 56.8% – 5 gadu obligācijas un 28.3% – 3 gadu obligācijas).

Latos izsniegto īstermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme februārī nedaudz samazinājās (līdz 10.2%). Latos izsniegto ilgtermiņa kredītu un OECD valstu valūtās izsniegto īstermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme paaugstinājās (attiecīgi līdz 10.7% un 9.0%), bet OECD valstu valūtās izsniegto ilgtermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme nemainījās (7.0%). Samazinājās latos piesaistīto noguldījumu vidējās svērtās procentu likmes.

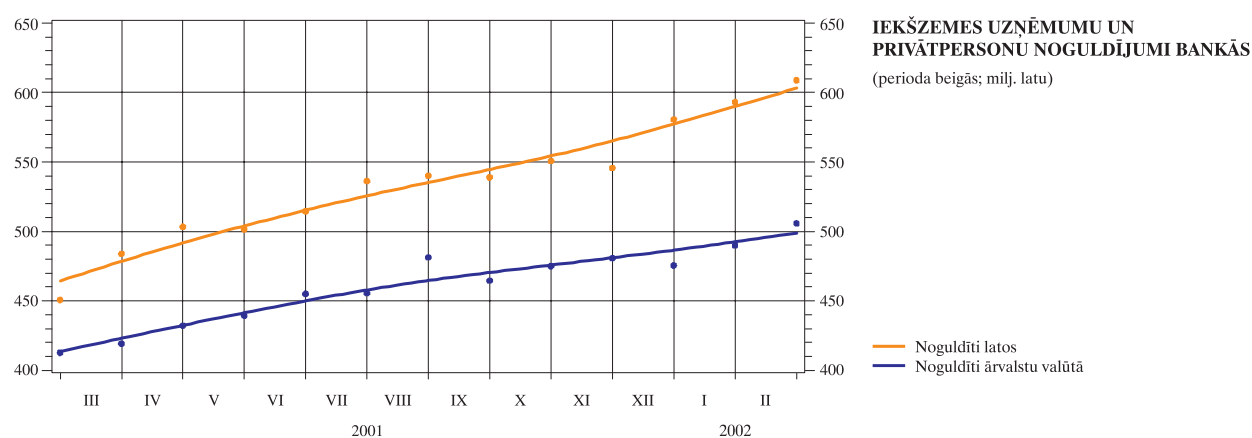
Pasaules tautsaimniecībā (īpaši ASV) bija vērojamas ekonomiskās aktivitātes atjaunošanās pazīmes. Turpināja uzlaboties situācija ASV rūpniecības sektorā, bet februārī – īpaši pakalpojumu sektorā. Samazinājās bezdarba līmenis, bet precizētais iekšzemes kopprodukta pieaugums 4. ceturksnī bija necerēti augsts (1.7%). ES valstīs saglabājās patērētāju un atsevišķu komercdarbības sektoru uzticība eiro zonas valstu tautsaimniecības stabilai attīstībai. Atbilstoši pasaules nozīmīgāko valūtu savstarpējo kursu dinamikai Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra kurss attiecībā pret latu nemainījās, eiro un Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss pieauga (attiecīgi par 0.2% un 0.3%), bet Japānas jenas kurss samazinājās (par 1.2%). Sākot ar 2002. gada 1. martu, Latvijas Banka pārtrauca noteikt to 12 eiro zonas valstu nacionālo valūtu kursu attiecībā pret latu, kuru banknotes un monētas sakarā ar eiro ieviešanu skaidrās naudas norēķinos vairs nebūs maksāšanas līdzeklis.

Naudas bāzes samazināšanos februārī (par 5.1 milj. latu) izraisīja bankām izsniegto Latvijas Bankas kredītu atlikuma kritums (par 5.7 milj. latu) un banku termiņnoguldījumu atlikuma palielināšanās Latvijas Bankā (par 4.0 milj. latu). Valdības noguldījuma atlikuma Latvijas Bankā kāpumu līdzsvaroja centrālās bankas īpašumā esošo valsts vērtspapīru portfeļa pieaugums (par 20.2 milj. latu), bet palielinoša ietekme uz naudas piedāvājumu bija Latvijas Bankas tīro ārējo aktīvu kāpumam (par 2.5 milj. latu), kā rezultātā emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem sasniedza 119.2%.

Banku augstās likviditātes saglabāšanos veicināja nelielais skaidrās naudas pieprasījums un Latvijas Bankas intervences valsts vērtspapīru otrreizējā tirgū. RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem svārstījās starp 3.3% un 4.7%, bet kredītiem ar 3, 6 un 12 mēnešu termiņu tas bija stabils ar nelielu samazinājuma tendenci. Labvēlīgā likviditātes situācija noteica to, ka Latvijas Bankas izsniegto *repo* kredītu apjoms (25.1 milj. latu) bija 2.5 reizes mazāks nekā janvārī. Valūtas mijmaiņas darījumi netika veikti, un šo darījumu kopējais atlikums samazinājās par 4.0 milj. latu.

Bezdarba līmenis turpināja palielināties (līdz 8.2%). Nodarbinātības valsts dienestā reģistrēto bezdarbnieku skaits bija par 1.2% lielāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā.

Mazāks nekā iepriekšējos mēnešos bija dzelzceļa pārvadājumu apjoma kritums (samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – 4.9%). Sarūkot arī pa cauruļvadiem transportētās naftas apjomam, Latvijas ostās saņemto un no tām nosūtīto kravu apjoms samazinājās par 15.0%.

	2002	
	I	II
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	4.8	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.9	-0.3
Gada (%)	3.5	3.3
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (%)	3.6	3.4
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	93 881	96 935
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	7.9	8.2
Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālā bilance (milj. latu)	5.0	-6.1
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	100.3	*
Imports	163.7	*
Bilance	-63.4	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI(perioda beigās; milj. latu)
(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	2002	
	I	II
Banku sistēma		
M2X	1 548.3	1 580.5
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	465.2	466.4
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	1 083.1	1 114.1
Pieprasījuma noguldījumi	625.1	647.1
Termiņnoguldījumi	458.0	467.0
M2D	1 058.4	1 075.3
Tīrie ārējie aktīvi	492.9	499.8
Tīrie iekšējie aktīvi	1 055.4	1 080.7
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	1 367.0	1 393.2
Īstermiņa kredīti	274.6	276.0
Ilgtermiņa kredīti	1 092.4	1 117.2
Kredīts valdībai (neto)	78.4	91.7
Latvijas Banka		
M0	637.1	632.0
Skaidrā nauda apgrozībā	525.4	527.0
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	111.7	105.0
Tīrie ārējie aktīvi	750.9	753.4
Tīrie iekšējie aktīvi	-113.8	-121.3
Kredīti	-35.8	-38.6
Bankām	11.8	6.1
Valdībai (neto)	-47.5	-44.8
Pārējie aktīvi (neto)	-78.0	-82.7
Ārējās rezerves*	1 209.75	1 195.31
Zelts	70.46	74.13
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.32	0.15
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.07	0.07
Ārvalstu konvertējamās valūtas	1 138.90	1 120.96

**PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS
BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU
KURSI**

	2002	
	I	II
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	3.9	3.4
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	10.4	10.2
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	8.4	9.0
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	10.1	10.7
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	7.0	7.0
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	1.1	1.1
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.7	0.8
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	4.4	3.7
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	2.0	2.1
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	6.9	4.9
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	3.8	3.8
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.5	3.5
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.6440	0.6440
Ls pret DEM	0.2845	0.2850
Ls pret GBP	0.9100	0.9130
Ls pret FRF	0.0848	0.0850
Ls pret 100 JPY	0.4850	0.4790
Ls pret EUR	0.5565	0.5574

Rūpniecības ražotāju cenu indekss februārī salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi saruka par 0.6%, bet salīdzinājumā ar 2001. gada februāri pieauga par 1.6%.

Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie dati par rūpniecības un tirdzniecības attīstību janvārī liecināja, ka šo nozaru izaugsmes temps sācis palielināties. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss janvārī pieauga par 4.8% (t.sk. apstrādes rūpniecībā – par 4.9% un elektroenerģijā, gāzes un ūdens apgādē – par 5.0%). Mazumtirdzniecības apgrozījums palielinājās par 8.7%.

	2002	
	I	II
Banku rezerves	180.5	178.3
Nacionālā valūta banku kasēs	60.2	60.6
Noguldījumi Latvijas Bankā	120.3	117.7
Ārzemju aktīvi	1 499.2	1 485.7
Ārvalstu valūta banku kasēs	38.2	36.6
Prasības pret ārvalstu bankām	894.7	876.1
Prasības pret ārvalstu nebankām	549.6	550.5
Pārējie aktīvi	16.7	22.5
Prasības pret centrālo valdību (neto)	111.6	122.1
Prasības pret pašvaldībām (neto)	14.5	14.3
Prasības pret valsts uzņēmumiem	79.6	81.4
Prasības pret privātuzņēmumiem	1 057.4	1 075.0
Prasības pret privātpersonām	247.8	254.9
Neklasificētie aktīvi	255.3	250.8
Pamatlīdzekļi	107.4	107.3
Nauda ceļā	2.7	5.6
Pārējie aktīvi	47.6	49.0
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	97.6	88.9
AKTĪVI PAVISAM	3 445.9	3 462.5
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>355.7</i>	<i>351.8</i>
Pieprasījuma noguldījumi	354.8	361.4
Valsts uzņēmumu	42.5	42.9
Privātuzņēmumu	165.1	166.6
Privātpersonu	147.2	151.9
Termiņnoguldījumi	238.3	247.5
Valsts uzņēmumu	36.7	42.0
Privātuzņēmumu	61.9	63.6
Privātpersonu	139.7	141.9
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	490.0	505.2
Valsts uzņēmumu	15.7	20.6
Privātuzņēmumu	179.2	188.1
Privātpersonu	295.1	296.4
Tranzītfondi	21.5	11.0
Ārzemju pasīvi	1 757.2	1 739.2
Saistības pret ārvalstu bankām	401.5	397.8
Saistības pret ārvalstu nebankām	1 280.9	1 252.9
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	74.7	88.5
Saistības pret Latvijas Banku	11.8	6.1
Parāda vērtspapīri	9.5	29.8
Kapitāls un rezerves	315.5	318.0
Rezidentu	137.2	136.0
Nerezidentu	178.3	182.0
Uzkrājumi parādiem un saistībām	57.4	59.3
Neklasificētie pasīvi	189.9	185.0
Nauda ceļā	63.2	68.6
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	35.8	34.7
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	90.9	81.7
PASĪVI PAVISAM	3 445.9	3 462.5
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>355.7</i>	<i>351.8</i>

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 2002

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (http://www.bank.lv/FinancialData/Latvian/index_LB.html).